

SA Eesti Puuetega Inimeste Fondi (edaspidi Fondi) poolt **aastaks 2020-2022**
Strateegilise partnerluse „Puudega ning psüühikahäirega inimeste huvikaitse ja võimestamine“
jaotamise põhimõtted. Aasta 2021 täpsustused.

1. Üldist

Puuetega inimeste organisatsioonide programmide ja projektide toetuse andmise põhimõtete väljatöötamisel on lähtutud veendumusest, et:

- Sihtgrupi probleeme saab ühiskonnas sihipäraselt, planeeritult ja efektiivselt lahendada vaid siis, kui tegevuskeskkonda reguleerivad seadused on stabiilsed ja organisatsioonide tegutsemiseks vajalikud ressursid planeeritavad;
- Liitudes 2012. a. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga võttis Eesti endale kohustuse arendada puuetega inimeste võimalusi iseseisvaks eluks ja täielikuks osalemiseks ühiskonnaelus
- Valitsuse poolt heakskiidetud arengupoliitika kontseptsioonides ja arengukavades (loetletud all järgnevalt) mittetulundusorganisatsioonidele pandud rolle saavad puuetega inimeste organisatsioonid täita vaid riiklike ressursside toel;
- Riiklike strateegiadokumentide eesmärgid, millest strateegilises partnerluses olevad organisatsioonid lähtuvad.
 1. Heaolu arengukava 2016-2023 alaeesmärgiga 3 (inimeste võimalused iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ning ühiskonnaelus osaleda on tänu efektiivsele õiguskaitsele ja kvaliteetsele kõrvalabile paranenud).
 2. Rahvastiku tervise arengukava aastateks 2009-2020 ja koostamisel oleva Rahvatervise Arengukava 2020 - 2030 alaeesmärgi inimese keskne tervishoid meetme: ebavõrdsuse vähendamine ja patsientide põhiõigused tervisesüsteemis sekkumised: rahaliste ja mitterahaliste barjääride vähendamine ning patsientide, sealhulgas haavatavate rahvastikurühmade põhiõiguste kaitse tagamise rakendamisega.
 3. Laste ja perede arengukava 2012-2020.
 4. Vaimse tervise strateegia 2016-2025.
- Eesti puuetega inimeste organisatsioone tuleb Euroopa Liidu käsitluses vaadelda, kui oma-abi/eneseabigruppe;
- Tõhusa õiguste kaitse üks eeldus on ühiskonnagruppide võimalus oma õigusi puudutataval teemadel kas ise või esindusorganisatsioonide kaudu kaasa rääkida;
- Puuetega inimeste huvikaitse organisatsioonidele peab olema tagatud stabiilne rahastus ja tegevuskeskkond ning loodud võimalus teha strateegilisi plaane pikemalt kui üks aasta;
- Finantseerida tuleb nii kodanike osalust otse teostavaid, inimesi jõustavaid ja teenuseid osutavaid, teavitavat rolli omavaid kui ka tegevusi koordineerivaid organisatsioone
- Puuetega inimeste huvikaitse võrgustiku esindusorganisatsioonina käsitletakse üleriigilisi puudespetsiifilisi organisatsioone, nende katusorganisatsioone, samuti maakondlike puuetega inimeste kodasid, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikiri tagab, et puuetega inimesed ja/või pereliikmed või nende organisatsioonid moodustavad vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest. Mitme sama puudevaldkonna või sama piirkonna esindusõigusele pretendeeriva organisatsiooni puhul, lähtutakse rahastamisel organisatsiooni ajaloolisest järjepidevusest ning dubleerimise vältimise eelduseks on omavaheline tihe koostöö.

Seepärast püütakse järgnevaid põhimõtteid kasutades tagada organisatsioonidele teave, milliste vahenditega strateegilise partnerluse raames võivad nad oma tegevuses arvestada aastal 2021.

Käesoleva dokumendi alusel määratakse organisatsioonidele aasta kogutoetuse suuruse limiit, mis tegevuse soikumisel kantakse üldisesse reservi. Iga strateegilise partneri kohta vormistatakse üks vormikohane taotlus, milles tuuakse välja organisatsiooni tegevuste seos organisatsiooni poolt esitatud strateegilise fookusteemaga perioodil 2020-2022.

Toetust käsitletakse tegevustoetusena perioodil 2020-2022, mille kasutamise eesmärgipärasuse eest vastutab toetust saav organisatsioon. Käesolev dokument sätestab toetuse jaotamise põhimõtted aastaks 2021 ning rahastuse strateegiat kujundavate põhijoonte kujunemise aastateks 2021 ja 2022.

Toetust tuleb kasutada sihipäraselt ÜRO Puuetega inimeste õiguste kaitse konventsiooni põhimõtetest lähtuvalt ning eelpool viidatud strateegia dokumentidega seotult eesmärgiga edendada puuetega inimeste huvikaitset läbi mitmekesiste tegevuste realiseerimise.

Organisatsioonidele antakse võimalus oma limiidi piires otsustada, milliste tegevuste rahastamiseks ta soovib neile eraldatud vahendeid kasutada, arvestades Fondi ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud strateegilise partnerluse lepingu üldisi tingimusi. Toetuse kasutamise periood on kolm aastat, mille jooksul esitatakse vahearuanne vähemalt kord aastas.

Organisatsioonile jääb vajadusel õigus juhatuse otsusega lisada jooksvalt uusi tegevusi. Strateegiliste eesmärkide muudatused tuleb kooskõlastada kirjalikult Fondiga.

Organisatsioonil on võimalus eraldatud toetust (või osa sellest) kasutada muude välisrahastajatele esitatavate projektidele nõutud avaliku sektori finantseeringu osaliseks katteks.

Suund 1

Fond seab 2021 aastal puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse rahastust korraldades järgmised eesmärgid:

- Puudega inimeste organisatsioonide rahastamine on korraldatud selgelt, võrdsetel alustel, kulutõhusalt ja mõjusalt.
- Puudega inimesi ühendavate organisatsioonide omavaheline koostöö on paranenud (koos korraldatud ürituste, kohtumiste vms kontaktide arv ja saavutatud mõju kirjeldus), suurenenud on ühine huvikaitse teostamine.
- Huvikaitse võrgustik on võimeline kaasa rääkima ja esitama arvamusi ja ettepanekuid puudega inimesi puudutavate õigusaktide, strateegiate, arengukavade ja/või muude oluliste valdkonda puudutavate otsuste ja tegevuste parendamiseks.
- Partnerluse raames eraldatud rahaliste vahendite vood on suunatud kulutõhusalt ja mõjusalt. Algatatud on projekte täiendavate rahastusallikate leidmiseks.

Suund 2

Fond seab 2021 aastatel puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse rahastust korraldades järgmised eesmärgid:

- Psüühikahäiretega inimeste ja nende lähedaste organisatsioonide rahastamine on korraldatud selgelt, võrdsetel alustel, kulutõhusalt ja mõjusalt.
- Psüühikahäiretega inimeste ja nende lähedaste organisatsioonide omavaheline koostöö on paranenud, loodud on eeldused ühise katusorganisatsiooni tekkeks.
- Partnerluse raames eraldatud rahaliste vahendite vood on suunatud kulutõhusalt ja mõjusalt. Algatatud on projekte täiendavate rahastusallikate leidmiseks.

2. Puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevustoetuse jaotamise põhimõtted aastal 2021

2.1. Liidu/maakonna kogu toetuse suurus kujuneb kuue komponendi summana:

- 2.1.1. "baaskomponent"**, mis ei sõltu organisatsiooni suuruselt on Liitudele 25% ja maakondlikele kodadele 30%; 10% proportsionaalselt MTÜ ja SA registrisse kantud puuetega inimeste ja nende lähedaste liikmelisusel tegutsevate liikmesorganisatsioonide arvuga nii liitudele kui ka maakondlikele kodadele;
- 2.1.2. organisatsiooni netokäivet eurodes** (lisaraha, mis on saadud täiendavalt Fondist saadule) arvestav komponent nii Liitudele kui ka maakondlikele kodadele 20%. Selleks jagatakse organisatsioonid käibe järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiks võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslike punkte vastavalt 1 – 10;

2.1.3. Liitudele 37% ja maakondadele 32% arvestab **füüsiliste liikmete arvu registrisse kantud organisatsioonides**. Selleks jagatakse Liidud ja maakondlikud kojad suuruse järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiksid võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslike punkte vastavalt 1 kuni 10. Ühes grupis olevate organisatsioonide selle toetuse komponendi suurus on võrdne. Grupi määramisel arvestatakse registrisse kantud organisatsiooni üksikliikmetest kõiki MTÜ seaduse tingimuste kohaselt organisatsiooni liikmete nimekirja kantud liikmeid.

2.1.4. Otsekontaktide arv 3%. Selleks jagatakse organisatsioonid otsekontaktide hulga järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiksid võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslike punkte vastavalt 1 – 10. Ühes grupis olevate organisatsioonide selle toetuse komponendi suurus on võrdne. Otsekontaktide arvu all tuleb mõista:

- otsekontakte inimestega (nt osalemine organisatsiooni poolt läbiviidud koolitustel, seminaril, ühisüritustel) juhul, kui otsekontakti toimumise kuupäev, koht ja osaleja on tõendatud osaleja allkirjaga (registreerimisleht) või muul taasesitamist, ürituse kuupäeva ja osalejate arvu tuvastamist võimaldaval viisil (nt foto, kuvatõmmis vm). Otsekontaktidena võib käsitleda ka elektroonilisi koosolekuid.

Otsekontaktideks ei arvestata telefonikõnesid, elektroonilist ega paber kandjal kirjavahetust, infoliste ega elektroonilisi foorumeid, meediakampaaniaid ning elektroonilisi ankeete ja küsitlusi, inimeste nõustamist ega kontakte organisatsiooni poolt osutataval teenusel osalenud klientidega.

Rahastamisel arvestatakse vaid katusorganisatsiooni tegevust (mitte tema liikmete poolt teostatud otsekontakte). Juhul, kui üritus viiakse läbi kahe organisatsiooni koostöös, on mõlemal organisatsioonil õigus esitada sama registreerimisleht või tõendus.

2.1.5. 5% organisatsiooni kodulehe hindamine ja sotsiaalmeedia kanali olemasolu

3. Toetuste proportsioonid 2021

Strateegilise partnerluse lepinguga eraldatakse 2021.a. puuetega inimeste organisatsioonide võrgustikule ja psüühikahäiretega inimeste ning nende lähedaste esindusorganisatsioonidele tegevustoetuseks 1 200 000 eurot, mida kasutatakse alljärgnevalt:

3.1. Puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse toetamiseks 1 240 656 eurot, millest:

3.1.1. 41 171 eurot Fondi tegevuskava alusel (sh halduskulud)

3.1.2. 1 199 485 eurot jaotatakse puuetega inimeste organisatsioonide võrgustiku tegevusprogrammide ning psüühikahäiretega inimeste ning nende lähedaste esindusorganisatsioonide toetuseks algoritmi järgi alljärgnevalt:

3.1.2.1. 44 162 eurot jäetakse 2021.a.aastalõpu reservi eesmärgiga tasandada riske ja/või võimendada vajalike muutusi;

3.1.2.2. 8 000 eurot organisatsioonide arenguhüppe fondi.

3.1.2.3. 436 092 eurot liitude tegevusprogrammide (sh halduskulud) toetuseks;

3.1.2.4. 436 092 eurot piirkondlike kodade ja liikmesorganisatsioonide tegevustoetuseks;

3.1.2.5. 187 685 eurot EPI Koja tegevustoetuseks;

3.1.2.6. 87 454 eurot suund 2 tegevuste toetamiseks, millest kriisikaardi koostamise nõustamise taotlusvooru kohustuste katteks 2021 aastal 26400 eurot, EPIKojale suund 2 koordinatsiooniks 37 348 eurot ning uue, 2021 taotlusvooru väljakuulutamiseks 23 706 eurot.

Organisatsioonidele ei seata piiranguid administratiiv- ja/või halduskulude katmisel või rahvusvahelise koostöö edendamisel tegevustoetuse arvelt tingimusel, et need toetavad organisatsiooni arengukavas määratletud strateegilisi eesmäärke.

Organisatsioonid peavad tagama omafinantseeringu tegevustoetusest vähemalt 20% ulatuses, millest kuni 50% võib olla mitterahaline panus.

Psüühikahäirega inimeste huvikaitse välja arendamine ning kogukondade võimestamine aastatel 2020-2023 kogumahuks 330 000 eurot.

Planeeritav Suund 2 maht aastal 2021 on: 87 454 eurot

Psüühikahäiretega inimeste huvikaitse välja arendamise ning kogukondade võimestamise toetust käsitletakse koondtaotluses osalevate partnerite projektitoetusena. Koondtaotluses partnerina osalemiseks kuulutatakse välja partneri kutse Fondi kodulehel www.epifond.ee. Partnerina osalemise tingimuseks on, et esitatud projektid viiakse ellu perioodil 2020-2023, tegemist on koostööprojektidega kahe või enama valdkonnas tegutseva organisatsiooniga, milles koostööd koordineerivas rollis on MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda ning mille tegevuste tulemused sisaldavad vähemalt alljärgnevat:

- Psüühikahäirega inimeste ja nende lähedaste tugigruppide ning võrgustiku võimestamine sh kogemusnõustamise pakkumine – koolitatud ja tegevuse on alustanud kuni 25 tugigruppi üle Eesti;
- Piirkondlikud vaimse tervise foorumid/ vaimse tervise huvikaitse loometalgute korraldamine – kokku on korraldatud vähemalt 6 vaimse tervise huvikaitse talgut (kestusega maksimaalselt kolm päeva) Eesti erinevais paigus;
- Kriisikaardi koostamise nõustamisteenus on laienenud lisaks Põhja-Eesti Regionaalhaiglale, Viljandi Haiglale ja Ahtme Haiglale Tartu Ülikooli Kliinikumi, Pärnu Haiglasse, Tallinna Lastehaiglasse.
- Psüühikahäirega isikuid ja nende lähedasi koondav huvikaitsega tegelev organisatsioon, mis kaasab liikmeid üle Eesti, toimib jätkusuutliku katusorganisatsioonina.

Organisatsioonid peavad tagama omafinantseeringu projektitoetusest vähemalt 20% ulatuses, millest kuni 50% võib olla mitterahaline panus.

4. Reservi kasutamine

- 4.1. 2021.a. reservi suunatud vahendeid kasutatakse selleks, et jõulisemalt motiveerida aastatel 2021 ja 2022 puuetega inimeste huvikaitse organisatsioone ellu rakendama „Puuetega inimeste organisatsioonide rahastamise ja huvikaitse teostamise uuringus“ väljatoodud ettepanekuid.
- 4.2. Toetatakse paljusi organisatsioone hõlmavaid üksikprojekte, sealhulgas uuringuid või uuringutest tulenevate ettepanekute rakendamist. Toetatakse eraldi projektikonkursi vormis organisatsioonide siseseid arenguprogramme.
- 4.3. Toetatakse EPIKoja võrgustiku väliste puuetega inimeste organisatsioonide poolt esitatud ja strateegilise partnerluse eesmärkide elluviimist toetavaid üksikprojekte.

5. Tegevusprogrammidele ja projektidele toetuse andmise üldised tingimused

- 5.1. Suund 1 raames fondiga strateegilise partnerluse lepingut taotlevad organisatsioonid, peavad olema puuetega inimeste või nende lähedaste esindusorganisatsioonid, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikiri tagab, et puuetega inimesed ja/või pereliikmed või nende organisatsioonid moodustavad vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest.
- 5.2. Strateegilise partnerluse lepingu sõlmimise eelduseks on organisatsioonil strateegilise eesmärgi püstitus toetusperioodiks ning tegevusplaan koos meeskonnaga selle elluviimiseks.
- 5.3. Taotlused, tegevused ning aruandlus peavad vastama Sotsiaalministri käskkirjas 05.09.2019 nr 51 *Hasartmängumaksu laekumistest toetuste andmise tingimused ja kord* (https://www.sm.ee/sites/default/files/sotsiaalkaitseministri_ning_tervise-ja_tooministri_08.03.2019_kaskkirja_nr_21_hasartmangumaksu_laekumistest_toetuste_andmise_tingimused_ja_kord.pdf) sätestatule.
- 5.4. Omaosaluse määr peab olema vähemalt 20%, millest 50% võib olla mitterahaline panus.
- 5.5. Fond kinnitab nõukogu otsusega taotluse ning aruande vormid. Fondi nõukogul on õigus kinnitatud vormides teha kohandusi mõistlikus ulatuses toetusperioodi jooksul eelnevalt tegevustoetuse saajaga kokku leppides.

6. Projektide menetlemise ja aruandluse kord

- 6.1. Organisatsioonidel esitada **Fondi nõukogule tegevusprogrammid eraldatud kogutoetuse piires 08.01.2021 kuni 08.01.2021**. Taotlused tuleb esitada elektroonilises taotlemise keskkonnas või 2020 aastal EPIFondi nõukogu poolt kinnitatud vormil aadressile epifond@gmail.com . **Taotlus esitatakse ühes eksemplaris digitaalselt allkirjastatuna.**
- 6.2. Psüühikahäiretega inimeste ja nende lähedaste organisatsioonide taotlusvoorud ning tingimused kuulutab välja EPIFondi nõukogu välja jaanuaris 2021.
- 6.3. Fond sõlmib iga toetuse saajaga toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingu.
- 6.4. Lepingu kohaselt peavad toetuse saajad **kasutama Fondist saadud rahade jaoks eriarvet**, esitama sisulise töö ja vormikohase finantsaruande sotsiaalministeeriumi lepinguga kehtestatud tähtaegadel digiallkirjastatult elektrooniliselt. Aastaringse toetamise korral kantakse toetuse saajale järgmise aasta toetus üle alles peale eelmise aasta lepingujärgse aruandluse esitamist.
- 6.5. EPI Fond koostab esitatud aruannete baasil koondaruande ja esitab selle Sotsiaalministeeriumile ja Rahandusministeeriumile nende poolt nõutud tähtaegadel.